

Basenji

- Ut av Afrika til deg



Norsk Basenjiklubb

Spesialklubb for Basenji. Tilsluttet Norsk Kennel Klub

BASENJI

Basenji er noe helt særpreget i hundeverden. Den kan ikke bjeffe, men er utrustet med en slags jodling. Tispene får vanligvis kun løpetid en gang i året. Basenjien er på mange måter katteaktig i sine trekk. Typisk er at den slikker seg selv og andre to eller firebente familiemedlemmer tørre når de har blitt våte. Mange basenjier bruker faktisk labbene slik kattene bruker potene til å vaske seg. Et annet trekk er at den elsker å ligge i vinduspotten og sole seg, samtidig som den kan følge med på alt det som foregår. Basenjien er ofte mørkredd, en nødvendig egenskap i jungelen. Basenjien er en forholdsvis sjelden rase her i Norge. Fra rasen kom til Norge for første gang og frem til i dag (2003) er det registrert ca. 600 stykker her i landet.



BEGYNNELSEN

Basenjien er eneste afrikanske spisshund som er godkjent av FCI. Rasen er meget gammel. Skjellettfunn som stammer fra gamle Egypt, ca. 3000 år f.Kr., er meget lik dagens basenji. Da Egypts gamle sivilisasjon falt, forsvant også mange av sporene etter basenji. På midten av 1800-tallet begynner oppdagelsesreisende å rapportere om en underlig hunderase som ble kalt Kongo-terrier, Bongo, Nyam-Nyam, Zandehund, Ango-Angari og Snakkehund. Felles for navnene var at det var rasen basenji som skjulte seg bak. Rasen hadde antakelig fulgt folkeslag nedover Nilen og senere spredt seg til Øst- og Vest-Afrika. Opprinnelig ble hunden brukt til jakt – og det er da også fortsatt dens funksjon i dagens Afrika. Basenjien jager ved hjelp av synet, men den gode luktesansen og hørselen spiller også en viktig rolle. I Afrika jager basenjiene byttet mot jegerne som har spent opp et nett. Under jakten er hundene utstyrt med bjeller som både skremmer byttet og hjelper eieren med å lokalisere hunden.

Det er mange grunner til at det tok tid før denne særegne hunden ble etablert som rase i Europa. Rasens pionerer erfarte ganske raskt at det ikke var enkelt å få kjøpt basenjier. De aller fleste forespørsler om å kjøpe valp med raskt avslått, afrikanerne ville nødig skille seg ad med sine jakthunder. I 1936 lyktes det endelig Mrs. Olivia Burns (kennel "Blean") å ta inn basenjier til England. Fra England, som er rasens hjemland, har den så blitt spredt til resten av den vestlige verden. Rasen kom for første gang til Norge i 1953. I dag er basenjien etablert i store deler av verden. I 1992 ble Norsk Basenji Klubb dannet.

UTSEENDE

Basenjiens helhetsinntrykk skal være en lettbygget hund med fin beinstamme og et aristokratisk utseende. Den skal være høystilt, i likevekt og våken. Hodet bæres stolt på en godt bøyet hals. Typisk er rikelig med rynker i pannen når den spisser ørene. Rynker er mer synbart på valper, og på grunn av manglende avskygning er de ikke synlig på de trefargede. Brystkassen skal være dyp og gå over i en markert midje. Halen skal være godt krøllet, og ligge meget tett inntil hoften. Basenjien skal gi inntrykk

av en hund med gasseliknende eleganse. Ideelhøyden for hannhunder er 43 cm og for tisper 40 cm. Pelsen skal være kort og fin. Fargen er rent svart/hvit, rød/hvit, brindle/hvit (tigerstripet), svart/tan/hvit med eller uten tan fargede flekker over øynene ("melon pips") og tantegning på snuteparti og kinn. Halespiss, poter og bryst skal være hvit. Det er valgfritt med hvite ben, hvitt bliss og krave, og den ene skal ikke foretrekkes fremfor det andre.

Det er rød/hvit som er den mest vanlige fargen, men enkelte år har det vært registrert flere tricolorer (sort/hvit/tan) enn rød/hvite. Svart/hvit er en farge som har vært i Norge i flere år, de første svart/hvit valpene ble født allerede i 1986. Brindle/hvit er en ny farge i Norge, og de aller første valpene ble født i januar 2000. Fargen svart/tan/hvit uten tantegninger er tricolorer uten de karakteristiske "melon-pips" over øynene, og de har heller ikke den typiske røde masken i ansiktet. Denne fargen blir ofte kalt Fula black, dette er en forholdsvis sjelden rase i Norge.



GEMYTT

Av gemytt er basenjien uavhengig, intelligent og våken (og full av ugagn...) Den er utpreget hengiven ovenfor familie og venner, men kan opptre reservert mot fremmede. Basenji skal ikke være aggressiv mot mennesker, men den liker å bli behandlet med verdighet. Basenjien foretrekker å selv ta kontakt, og dette kan det være greit å ha i bakhodet når du møter en basenji. La hunden selv ta kontakt når hunden finner at tiden er "moden". Bemerkelsesverdig er hundens renhet på alle måter. En del hunder ser ut til å elske å rulle seg i søledammer, men noe slikt ville aldri en basenji finne på å gjøre! Basenjien liker ikke å bli møkkete, så den steller seg selv meget omhyggelig. Basenjien krever en konsekvent hånd da den til tider kan være utpekulert og dominant. Særlig hannhundene har behov for å markere styrke. Det er svært viktig at eieren fra første stund setter grenser for valpen. Omgang med andre hunder er viktig, og like viktig er det at sosialiseringprosessen blir en positiv opplevelse for hunden. Selv om basenjien er en forholdsvis liten hund må den ha tilstrekkelig med mosjon.

BRUKSOMRÅDE

Hos oss brukes hunden først og fremst til turkamerat og utstillingshund. Basenjien er en utrettelig følgesvenn bare det ikke er for dårlig vær. For de av oss som bor i vær harde strøk vil en kåpe være et nødvendig hjelpemiddel når basenjien skal ut på tur om vinteren. Basenjien trives ikke så godt i regnvær, og kombinasjonen regn og vind resulterer ofte i bare små ”nødvendighetsærender”. Som utstillingshund er et velholdt eksemplar attraktivt og beundret. Den står som statue og beveger som en gaselle. Nettopp bevegelsene til basenjien er meget viktig, da den er en jakthund og skal kunne holde ut mange timer på jakt. Bevegelsene skal være lette og travende.

Til tross for lave registreringsantall hevder basenjien seg ofte både i Gruppe- og BIS-finalen. Basenjien er nok ikke blant de aller lydige. Det er ikke alltid hunden snur ryggen til noe interessant når eieren kaller. Men, i rettferdighetens navn skal det også nevnes at basenjier har hevdet seg i lydighets- og agilitykonkurranser. Men å trene lydighet med en basenji er atskillig mye mer arbeid enn å trene med en border collie...

Det er også basenjier som brukes på blodspor og elgjakt, og i 1999 ble det i Norge for aller første gang godkjent en basenji som ettersøkshund.

HUSK

Basenjien er en levende kulturarv. Det er opp til oss å forvalte rasen slik at den får beholde sine rasetrekk. Den lille afrikaneren kan gjerne innlemmes i vårt samfunn, men en må ha forståelse for rasens opprinnelige egenskaper. Basenjiens oppførsel er noe av rasens særpreg. Basenjien er en tamhund, men annerledes enn mange andre hunderaser. Dens nysgjerrighet, men samtidig forsiktighet, dens avventende holdning overfor dyr, mennesker og ukjente situasjoner har gjort at rasen har overlevd i årtusener. Rasen er kanskje ikke en allemannshund, men kommer den i riktige hender kan det garanteres at en aldri vil ha en annen rase.

Rasen ivaretas av Norsk Basenjiklubb, tilsluttet NKK.

E-mail adresse til NBK: basenji@klubb.nkk.no

Brosjyren er utarbeidet av A. C. og N. Modahl, revidert av A. Lindebeg 2000 og 2003, for Norsk Basenjiklubb.